

บันทึกข้อความ

กรมพัฒนาที่ดิน	
เลขที่	๑๑๓๑๓
วันที่	๓๐ กย ๒๕๖๕
เวลา	๑๖.๑๕ น.

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๕๕๕ ต่อ ๑๖๐

ที่ กษ ๐๒๐๑.๐๖/ว ๖๖๒๖

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เสนอ กรมพัฒนาที่ดิน

เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

๑. <https://tinyurl.com/2pbu6v7x>

๒. หรือ QR Code

(นางอมราพร ชีพสมุทร)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองปลัดฯ (นายประยูร)
รับที่ ๑๒๖๖
วันที่ ๒๗ ก.ย. ๕๕ เวลา ๐๙.๕๐ น.

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๒๔๖๖
วันที่ ๒๗ ก.ย. ๕๕ เวลา ๑๐.๐๐ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๕๕๕ ต่อ ๒๕๑

ที่ กษ ๐๒๐๑.๐๖/ ๒๕๖๖

วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

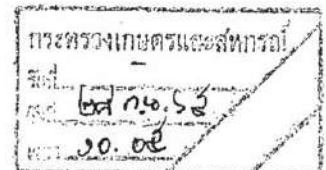
ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้งาน เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการพิจารณาให้ความยินยอมสำหรับที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ ดังรายละเอียดตามหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๖๐๔๔ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕ ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ เห็นสมควรแจ้งหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจในสังกัด องค์การมหาชน และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (ทุกจังหวัด) ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(นางอมราพร จีฬสมุทร)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายประยูร อินสกุล
๒๗ ก.ย. ๕๕

(นายประยูร อินสกุล)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รักษาการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ร.ร. ๒๕๖๓
ร.ร. ๒๕๖๓
ร.ร. ๒๕๖๓

กระทรวงมหาดไทย
รับที่ ๒๙๐๗๑
ลงที่ ๒๓ ก.ย. ๖๕
เวลา ๑๕.๖๓๖

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๖๐๔๔

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๗๐๑๐ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕
เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืน ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเพิกถอนบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไป ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

กระทรวงมหาดไทยเห็นควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการพิจารณาให้ความยินยอมสำหรับที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาวยุทธ จันทร)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑-๔๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๗๐๑๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. ขั้นตอนการดำเนินการให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒
๓. ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๘๒/๒๕๖๕ เรื่อง การถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไป ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศเรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

กระทรวงมหาดไทยเห็นควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการพิจารณาให้ความยินยอมสำหรับที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนี้

/๑. การ ...

๑. การตรวจสอบขอบเขต เนื้อที่และประวัติของที่ดิน

๑.๑ ให้เจ้าหน้าที่ (ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์) ที่ประสงค์จะเวนคืนที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินยื่นหนังสือแจ้งความประสงค์จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต่ออธิบดีกรมที่ดิน สำหรับที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตจังหวัดอื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์

(๒) แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของที่ดิน สถานที่สำคัญ เส้นทางคมนาคมบริเวณใกล้เคียงโดยรอบ และภาพถ่ายรอบแปลงที่ดิน พร้อมระบุจำนวนเนื้อที่ที่จะเวนคืน

๑.๒ ให้เจ้าหน้าที่ (ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์) ประสานนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยื่นเรื่องราวขอรังวัดจัดทำแผนที่ประกอบการพิจารณาให้ความยินยอมต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาหรือสำนักงานที่ดินส่วนแยกแล้วแต่กรณี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันหนังสือตามข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการตามหลักวิชาการแผนที่ ดังนี้

(๑) มาตรฐานและการจัดวางรูปแผนที่ ให้ใช้มาตรฐานโดยพิจารณาจากขนาดเนื้อที่ควบคู่กับการจัดวางรูปแผนที่ อยู่ภายในกรอบขนาดกระดาษ A ๔ หรือตามความเหมาะสม

(๒) รูปแผนที่และรายละเอียดในแผนที่ ให้แสดงแนวเขตที่ดินที่เวนคืนจำนวนเนื้อที่แสดงค่าพิคตที่ตั้งของที่ดินที่จะเวนคืนที่ขอบแผนที่ด้วยค่าพิคตระบบใดระบบหนึ่งและแสดงเขตข้างเคียงติดต่อกันให้ชัดเจน ดังนี้

(ก) กรณีขอเวนคืนบางส่วน ให้แสดงแนวเขตที่ดินและเนื้อที่ที่ขอเวนคืน และส่วนคงเหลือให้ชัดเจน

(ข) กรณีที่ดินติดที่ดินของเอกชน ให้ระบุว่า “ที่ดินที่มีการครอบครอง” แต่หากติดที่ดินของรัฐ ให้ระบุว่า “ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ หรือที่รกร้างว่างเปล่า” แล้วแต่กรณี พร้อมชื่อเรียกและหนังสือสำคัญ (ถ้ามี)

(ค) กรณีที่ดินติดทางสาธารณะหรือทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงชนบท หากมีชื่อเฉพาะหรือหมายเลขทางหลวงกำกับเส้นทางให้ระบุให้ปรากฏด้วย

(ง) จัดทำสำเนาต้นร่างแผนที่ รายการรังวัด (ร.ว. ๖๗) และรายการคำนวณ

(๓) กรณีขอเวนคืนบางส่วน ให้หมายสีแสดงแนวเขต ระบุจำนวนเนื้อที่ที่ขอเวนคืน และเนื้อที่คงเหลือ ให้ปรากฏในสำเนาแผนที่หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

ในกรณีที่ที่ดินที่จะเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน และยังมีได้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจดูแลรักษาแสดงความประสงค์จะให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในคราวเดียวกัน โดยการดำเนินการให้ปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๓. ให้นายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสอบสวนประวัติความเป็นมาของที่ดิน ให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ ดังนี้

/(๑) กรณี ...

(๑) กรณีเป็นที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน

(๑.๑) ที่ดินมีการสงวนหวงห้ามให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ หากมีการสงวนหวงห้าม เป็นการสงวนหวงห้ามตามกฎหมายใด หวงห้ามไว้เพื่อการใด ตั้งแต่เมื่อใด

(๑.๒) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตั้งแต่เมื่อใด อย่างไร ปัจจุบันมีสภาพอย่างไร ประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ หากเลิกใช้แล้วเลิกใช้ตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด เป็นการเลิกใช้ทั้งแปลงหรือบางส่วน

(๑.๓) หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน จะส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้ประโยชน์มากน้อยหรือไม่ อย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขผลกระทบให้แก่ประชาชนอย่างไร

(๒) กรณีเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน การสอบสวนให้ระบุรายละเอียดลักษณะทางกายภาพของที่ดินว่ามีสภาพอย่างไร เช่น ที่ราบลุ่ม ที่ดอน ที่โล่งเตียน และตรวจสอบด้วยว่าที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้วางตามมติคณะรัฐมนตรี หรือไม่

๑.๔ เมื่อสอบสวนประวัติความเป็นมาเป็นที่ยุติแล้วให้จัดประชุมประชาคมราษฎรในพื้นที่เพื่อตรวจสอบว่ายังใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่หรือไม่ อย่างไร เสร็จแล้วให้อำเภอรวบรวมสรุปข้อเท็จจริงเพื่อรายงานผลการจัดประชุมดังกล่าวไปยังจังหวัดเพื่อประกอบการพิจารณา

๑.๕ ให้จังหวัดขอความเห็นจากนายอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมาประกอบการพิจารณาด้วย

๑.๖ ให้คณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพการจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ความเห็นในการให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยอนุโลม

๑.๗ จังหวัดตรวจสอบเรื่องราวความเป็นมา ความถูกต้อง พร้อมทั้งพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีจังหวัดพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่พลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดิน หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยสรุปข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน และเสนอความเห็น พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังกรมที่ดินเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความยินยอมต่อไป

(๒) กรณีจังหวัดพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าที่ดินที่จะเวนคืนเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ให้จังหวัดแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑)

/แห่ง...

แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ (รายละเอียดปรากฏตาม
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

(๓) กรณีจังหวัดพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าที่ดินที่จะเวนคืนเป็นที่ดินอันเป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของ
แผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี
ให้จังหวัดตรวจสอบความถูกต้อง โดยสรุปข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน และเสนอความเห็น พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ไปยังกรมที่ดินเพื่อรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

การพิจารณาข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติและให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของ
กระทรวงมหาดไทย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้รักษาราชการแทนเป็นผู้พิจารณาและผู้ลงนาม

๒. เมื่อกระทรวงมหาดไทยให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการ
เวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้กรมที่ดินแจ้งเจ้าหน้าที่เวนคืนและจังหวัดทราบ

๒.๒ ให้จังหวัดนำรูปแผนที่แปลงที่ดินลงในระวางให้ปรากฏในระวางแผนที่ หรือระวางแผนที่
ภาพถ่ายทางอากาศ หรือระวางภาพถ่ายทางอากาศ และระวางแผนที่ระบบดิจิทัลให้ครบถ้วน

๒.๓ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาจำหน่ายทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ทุกแห่งและคิน
หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ถ้ามี) ให้แก่สำนักงานที่ดินจังหวัด ดังนี้

(๑) กรณีมีทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ให้หมายเหตุในทะเบียนว่าได้เวนคืนที่ดิน
ทั้งแปลงหรือบางส่วน โดยระบุเนื้อที่ที่มีการเวนคืนไว้ด้วย

(๒) กรณีมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(ก) หากเป็นการเวนคืนทั้งแปลง ให้เจ้าหน้าที่ขอเปลี่ยนหนังสือสำคัญ
สำหรับที่หลวงใหม่ เพื่อให้ตรงกับสภาพที่ดินโดยไม่ต้องประกาศและทำการรังวัดใหม่ พร้อมทั้งดำเนินการ
หมายเหตุและจำหน่ายหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (เดิม) โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการนั้น

(ข) หากเป็นการเวนคืนบางส่วน ให้ดำเนินการหมายเหตุหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวง (เดิม) และจัดสร้างหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในส่วนที่เวนคืนโดยนำผลการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่
มาประกอบการดำเนินการและไม่ต้องประกาศใหม่ โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการนั้น

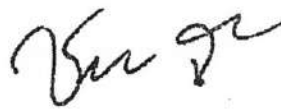
๓. การดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทย
ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้
เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้สำนักงานที่ดินแจ้งเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ ประสานอำเภอ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตาม
หมวด ๓ และหมวด ๔

๔. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เป็นผู้รับผิดชอบ

กรณีการถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ดินอยู่ในแนวเขตเวนคืนตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมที่ดินได้หารือแนวทางปฏิบัติไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้วตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๘๒/๒๕๖๕ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยวาท จันทะ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑-๔๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๑๐๖

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง การให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทยในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมือง
ยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพการใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืน
ตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้ความยินยอมของกระทรวงมหาดไทย ในที่ดิน
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“สำนักงานที่ดินจังหวัด” ให้ความหมายรวมถึง สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” ให้ความหมายรวมถึง สำนักงานเขต

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง
อสังหาริมทรัพย์

ข้อ ๒ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามประกาศนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา
เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศนี้

หมวด ๑

การตรวจสอบสภาพที่ดิน

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ที่ประสงค์จะใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของ
แผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็น
ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน มีหนังสือแจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่ออธิบดีกรมที่ดิน โดยให้ระบุด้วยว่าจะใช้ที่ดิน
ในบริเวณใด ประมาณเนื้อที่เท่าใด ทั้งนี้ให้แนบแผนผังที่ระบุตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินในส่วนที่จะใช้ดังกล่าวมาด้วย

ข้อ ๔ ให้อธิบดีกรมที่ดินตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับที่ตั้งของที่ดินแล้วมีหนังสือแจ้งไปยังจังหวัด
ที่เป็นที่ตั้งของที่ดินดังกล่าว สำหรับกรณีที่ที่ดินตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้แจ้งไปยังสำนักงานที่ดิน
กรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการสอบสวนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ประวัติความเป็นมาของที่ดินให้ได้ข้อเท็จจริง
เป็นที่ยุติ ดังนี้

(๑) ที่ดินมีการสงวนหวงห้ามให้เป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ หากมีการสงวนหวงห้าม
เป็นการสงวนหวงห้ามตามบทกฎหมายใด หวงห้ามไว้เพื่อการใด ตั้งแต่เมื่อใด

(๒) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างไร เช่น ทาง ล้ำราง ห้วย

(๓) ตรวจสอบว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนจะ
ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้ประโยชน์มากน้อยหรือไม่ อย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขผลกระทบให้แก่
ประชาชนอย่างไร

ในกรณี ...

ในกรณียังไม่มีข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ประชาชนยังใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวอยู่ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดแจ้งให้อำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประชุมประชาคมราษฎรในพื้นที่เพื่อตรวจสอบว่ายังใช้ประโยชน์ที่ดินอยู่หรือไม่ อย่างไร

เมื่อจัดประชุมประชาคมตามวรรคสองครบถ้วนแล้ว ให้อำเภอสรุปรวบรวมเพื่อรายงานผลการจัดประชุมดังกล่าวไปยังสำนักงานที่ดินจังหวัดทราบ

ข้อ ๕ เมื่อผลการสอบสวนการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๔ ปรากฏว่า

(๑) ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้นแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรายงานอธิบดีกรมที่ดินเพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) ประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแปลงนั้นอยู่ ให้ดำเนินการตามข้อ ๖

ข้อ ๖ กรณีที่ประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินแปลงนั้นอยู่ตามข้อ ๕ (๒) ในการพิจารณาว่าจะต้องหาที่ดินมาทดแทนหรือไม่ ให้คำนึงถึงผลกระทบของประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีนัยสำคัญ แต่ถ้าสามารถบริหารจัดการให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงดังกล่าวได้ ให้อธิบดีกรมที่ดินเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้ความยินยอม

กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาถึงผลกระทบที่จะต้องหาที่ดินมาทดแทน ดังนี้

(๑) ในกรณีเป็นการใช้ที่ดินบางส่วน ถ้าการใช้ตามวัตถุประสงค์นั้นมีได้มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินอย่างมีนัยสำคัญ ให้อธิบดีกรมที่ดินเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้ความยินยอม

(๒) ในกรณีเป็นการใช้ที่ดินทั้งแปลง หรือเป็นการใช้ที่ดินบางส่วนที่มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินอย่างมีนัยสำคัญ ให้อธิบดีกรมที่ดินแจ้งให้เจ้าหน้าที่จัดหาที่ดินเพื่อทดแทน

ข้อ ๗ การดำเนินการตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และข้อ ๖ วรรคสอง (๑) ไม่ต้องหาที่ดินมาทดแทน แต่ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนตามหมวด ๓

กรณีข้อ ๖ วรรคสอง (๒) ให้ดำเนินการจัดหาที่ดินมาทดแทนตามหมวด ๒

หมวด ๒

การนำที่ดินมาทดแทน

ข้อ ๘ ให้เจ้าหน้าที่จัดหาที่ดินเพื่อทดแทนที่ดินตามข้อ ๗ วรรคสอง โดยให้แนบแผนผังที่ระบุตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน ว่าอยู่ในบริเวณใด ประมาณเนื้อที่เท่าใด โดยอาจหาที่ดินที่จะนำมาทดแทนสำรองไว้ด้วยก็ได้

ข้อ ๙ ที่ดินที่จะนำมาทดแทนจะต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) มีพื้นที่การใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าเดิม และไม่กระทบกับการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ

(๒) ที่ดินที่จะนำมาทดแทนต้องไม่สร้างภาระในการเข้าใช้ประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงเดิมมากเกินไป

(๓) สามารถนำมาใช้ประโยชน์เช่นเดียวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงเดิม

ข้อ ๑๐ การนำที่ดินมาทดแทนตามข้อ ๘ จะต้องจัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาให้ความยินยอมของรัฐมนตรีกว่ากระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ ต้องมีผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะนำมาทดแทน

(๒) กรณีเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้นแล้ว ต้องมีหนังสือให้ความยินยอมจากหน่วยงานผู้ดูแลรับผิดชอบที่ดินดังกล่าว

(๓) กรณีเป็นที่มีกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ต้องมีหนังสือยกให้

หมวด ๓

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่แจ้งเรื่องการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ประกาศเชิญชวนโดยการส่งหนังสือหรือแจ้งผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ภายในสามสิบวัน แต่ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนการจัดการรับฟังความคิดเห็น สำหรับพื้นที่ใดที่ไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ให้แจ้งไปยังประธานชุมชน

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลในการรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวและประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน โดยข้อมูลที่เผยแพร่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็นและวัตถุประสงค์

(๒) สาระสำคัญ

(๓) ผู้ดำเนินการ

(๔) สถานที่ที่จะดำเนินการ

(๕) ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ

/(๖) ประโยชน์ ...

(๖) ประโยชน์ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น (ถ้ามี)

ข้อ ๑๓ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้

- (๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๒) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น
- (๓) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น
- (๔) การสำรวจความคิดเห็น
- (๕) การอภิปรายสาธารณะ การประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมตัวแทนของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน
- (๖) วิธีการอื่นใดที่อธิบดีกรมที่ดินเห็นว่าเหมาะสม

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลตามข้อ ๑๒ พร้อมกับประกาศเชิญชวนการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

(๑) ปิดประกาศการกำหนด วัน เวลา และสถานที่ที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ใกล้เคียงที่ดินแปลงที่เวนคืน หรือใกล้เคียงที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน ที่ประชาชนสามารถเห็นได้โดยง่าย แล้วแต่กรณี ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องถิ่นหรืออาจประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นร่วมด้วย เช่น หอกระจายข่าวของชุมชน แผ่นพับ หรือรถประชาสัมพันธ์

(๒) ประสานงานผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่ดินแปลงดังกล่าว หรือที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน เพื่อให้ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ

สำหรับพื้นที่ใดที่ไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ให้แจ้งไปยังประธานชุมชน

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน โดยใช้ข้อมูลตามข้อ ๑๒ และเลือกใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายวิธีตามข้อ ๑๓ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ทั้งนี้ ให้เชิญนายอำเภอแห่งท้องที่หรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วย

ข้อ ๑๖ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศเชิญชวนการรับฟังความคิดเห็น

หมวด ๔

การสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ข้อ ๑๗ เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานที่ดินจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

/(๑) จัดทำ ...

(๑) จัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทน ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่การรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเสร็จสิ้น

(๒) ปิดประกาศสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นโดยสังเขปให้ทราบโดยทั่วกันในที่เปิดเผย ณ ที่ดินแปลงดังกล่าว และที่ดินแปลงที่จะนำมาทดแทน แล้วแต่กรณี ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งท้องที่ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่ใช้ที่ดินแปลงดังกล่าว และประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จะนำมาทดแทนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

(๓) รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นให้อธิบดีกรมที่ดินทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๘ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อ ๑๗ (๑) อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) รายชื่อผู้ให้ความคิดเห็น

(๒) ข้อเท็จจริงโดยสรุปเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่และการรับฟังความคิดเห็น

(๓) ข้อมูลการกำหนดพื้นที่

(๔) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น โดยแยกกลุ่มของผู้ที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยว่ามีเหตุผลอย่างไร ประเด็นข้อห่วงใยต่าง ๆ พร้อมเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

ข้อ ๑๙ ให้จังหวัดสรุปเรื่องราวความเป็นมา ผลการรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอให้อธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความยินยอมต่อไป

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ให้ความยินยอม ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดหาที่ดินแปลงใหม่โดยไม่ชักช้าและนำความในหมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

ค่าใช้จ่าย

ข้อ ๒๑ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการตามประกาศนี้ ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่สังกัดเป็นผู้รับผิดชอบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

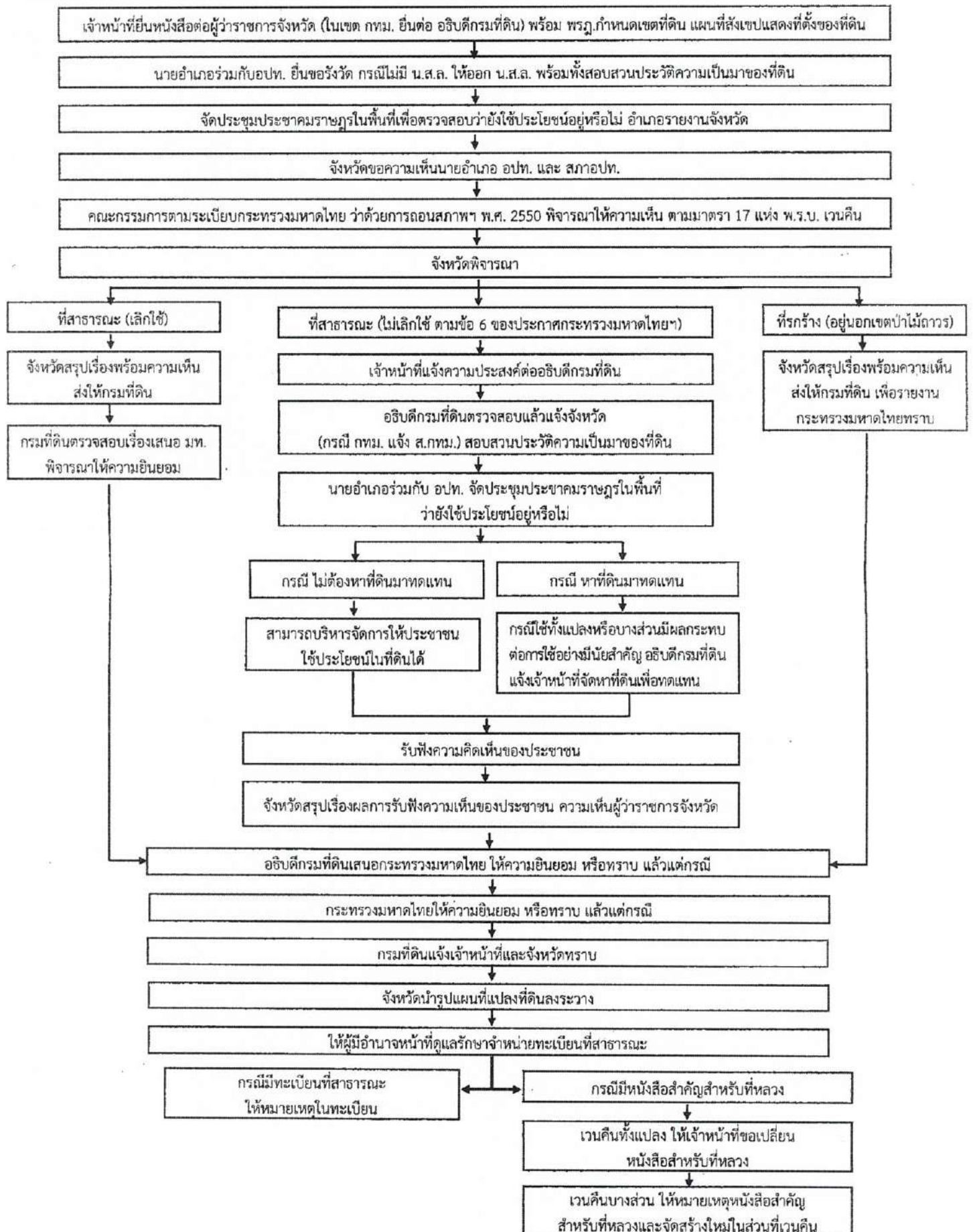
พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

**ขั้นตอนการดำเนินการให้ความยินยอมตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และ การได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2562**

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การถอนสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืน
ตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

กรมที่ดินมีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๘๖๓๓ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕
ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวม ๔ กรณี โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)
มีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอให้กระทรวงมหาดไทยยินยอมให้การรถไฟแห่งประเทศไทย และ สกพอ.
เข้าใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณประโยชน์ซึ่งอยู่ในแนวเขตเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขต
ที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอคูสิด อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พุทธศักราช ๒๕๕๑
และพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ในท้องที่อำเภอคูสิด อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ที่สนับสนุนการให้บริการรถไฟของโครงการรถไฟ
ความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน ซึ่งปัจจุบันสาธารณประโยชน์ดังกล่าวพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์แล้ว
เนื่องจากมีสภาพดินแข็ง ไม่มีน้ำไหลผ่าน และมีต้นไม้ปกคลุม

๒. จังหวัดนครสวรรค์ มีหนังสือถึงกรมที่ดินเพื่อขอรื้อกรณีที่ดินสาธารณประโยชน์
แปลง “หนองตานาสาธารณประโยชน์” อยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๔ สายแยก
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ (ป่าแดง) - ต่อเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรควบคุม ที่บ้านดอนตู
และเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๒ สายทางเลี่ยงเมืองนครสวรรค์ ตอนทางเลี่ยงเมือง
นครสวรรค์ด้านตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยกรมทางหลวงประสงค์จะขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดิน
ดังกล่าวตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน

๓. จังหวัดนครราชสีมา มีหนังสือถึงกรมที่ดินเพื่อขอรื้อกรณีที่ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน อยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน - นครราชสีมา
พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยกรมทางหลวงประสงค์จะขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตามวัตถุประสงค์
แห่งการเวนคืน

๔. จังหวัดชุมพร มีหนังสือถึงกรมที่ดินเพื่อขอรื้อกรณีที่ที่ดินสาธารณประโยชน์
แปลง “หนองน้ำสาธารณประโยชน์” อยู่ในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระโทก ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก
และตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยกรมชลประทานประสงค์จะขออนุญาต
ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ในการก่อสร้างคลองผันน้ำพร้อมอาคาร
ประกอบตามโครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๘/๑๗๘ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมที่ดินมีความเห็นว่า ในอดีตที่ผ่านมากฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่เฉพาะ ไม่ได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนไว้ ซึ่งคณะกรรมการการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๕๓/๒๕๒๖ สรุปได้ว่า กฎหมายว่าด้วยการเวนคืนย่อมใช้เฉพาะในกรณีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าจะมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ภายในแนวเขตเวนคืนตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่เฉพาะก็ตาม ที่ดินนั้นก็มิโอนมาเป็นของหน่วยงานที่เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืน โดยการโอนที่ดินมาเป็นของหน่วยงานดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือประมวลกฎหมายที่ดิน

อย่างไรก็ดี เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนจึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้ ในระหว่างดำเนินการ โดยมีต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไป และถึงแม้ว่าพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนจะสิ้นสุดบังคับใช้ไปแล้ว แต่มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน ก็ได้กำหนดให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อน วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ตามระยะเวลาการบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกานั้น ทั้งนี้ การดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไปตามมาตรา ๑๗ จะสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑/๒๕๔๘ ที่วินิจฉัยว่า การพิจารณาถึงคุณสมบัติและสภาพที่ดินแปลงพิพาท ต้องพิจารณาจาก บทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน เพราะกฎหมาย และระเบียบที่กำหนดคุณสมบัติและสภาพที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ เทียบเคียงได้กับกฎหมาย สารบัญญัติที่จะต้องใช้กฎหมายในขณะเกิดเหตุมาบังคับใช้ จะนำกฎหมายสารบัญญัติในขณะพิจารณาคดี มาใช้บังคับย้อนหลังไม่ได้ ส่วนวิธีการว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรนั้นจะต้องใช้กฎหมายในขณะดำเนินการ กรมที่ดินจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการ ในเรื่องนี้ว่าสามารถปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่ง อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือควรจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

คณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมที่ดิน โดยมีผู้แทน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ผู้แทน กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมที่ดิน) ผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทย และผู้แทน สกพอ. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบพระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอคูสิต อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พุทธศักราช ๒๕๔๑ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณ ที่จะเวนคืน เพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๔ สายแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ (ป่าแดง) - ต่อเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรควบคุม ที่บ้านดอนตู และเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๒๒ สายทางเลี่ยงเมืองนครสวรรค์ ตอนทางเลี่ยงเมืองนครสวรรค์ด้านตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้สิ้นสุดผลใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ

๒. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษ หมายเลข ๖ สายบางปะอิน - นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๕๖ แม้จะสิ้นผลใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ แต่ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ สายบางปะอิน - นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อสำรวจเขตที่ดินที่จะเวนคืนในท้องที่เดียวกันกับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้สิ้นผลใช้บังคับไปเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๓. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระหัง ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก และตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้สิ้นผลใช้บังคับไปเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรรมที่ดินประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ จะมีผลเป็นการถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ภายในแนวเขตพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ตามมาตรา ๑๗ (๑) หรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า มาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้

“มาตรา ๑๗ เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับแล้ว ถ้าในแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนนั้น

(๑) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแต่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความยินยอมแล้ว หรือพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความยินยอม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย และเจ้าหน้าที่ได้จัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินเฉพาะแปลงหรือส่วนที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนดังกล่าว โดยมีต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นได้

(๒) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้สงวนหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ เมื่อกระทรวงการคลังให้ความยินยอมหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการหวงห้ามให้ความยินยอม และได้รับความยินยอมจากหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับ ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนนั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือถอนการหวงห้ามสำหรับที่ดินเฉพาะแปลงหรือส่วนที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนดังกล่าว โดยมีต้องดำเนินการถอนสภาพหรือถอนการหวงห้าม ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุหรือตามประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วแต่กรณี และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นได้

(๓) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อได้แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นได้

(มีต่อหน้าถัดไป)

พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน มีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยมิต้องดำเนินการถอนสภาพหรือโอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นได้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติตามกฎหมายอื่น การนำบทบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่กรณีใดจึงต้องพิจารณาอย่างเคร่งครัด ประกอบกับบทบัญญัติลักษณะนี้ไม่เคยปรากฏมาก่อนในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ดังนั้น กรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนได้ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับอยู่แต่เดิม และพระราชกฤษฎีกานั้นได้ส่งผลใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ เจ้าหน้าที่จึงไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๗^๖ (๑) เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ประสงค์จะนำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เจ้าหน้าที่จึงยังต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกานั้นยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ แม้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับอยู่แต่เดิมก็ตาม แต่โดยที่มาตรา ๖๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ตามระยะเวลาการบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกานั้น และการเวนคืนที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ บทบัญญัติดังกล่าวมีผลทำให้พระราชกฤษฎีกาที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่นั้นสามารถดำเนินการเวนคืนต่อไปได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

(๔) มีที่ดินแปลงใดหรือส่วนใดที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ให้เจ้าหน้าที่ขอความเห็นชอบการใช้พื้นที่นั้นจากอธิบดีกรมป่าไม้ และเมื่ออธิบดีกรมป่าไม้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติเฉพาะแปลงหรือส่วนที่จำเป็นต้องใช้ตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนดังกล่าวตั้งแต่วันที่อธิบดีกรมป่าไม้ให้ความเห็นชอบ โดยมิต้องดำเนินการเพิกถอนสภาพตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเจ้าหน้าที่ได้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่กระทรวงการคลัง ตามอัตราหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นตกเป็นของเจ้าหน้าที่

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗มาตรา ๖๕ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินและประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ตามระยะเวลาการบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกานั้น

การดำเนินการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงนำมาตรา ๑๗ (๑) มาปรับใช้กับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนในกรณีนี้ เพื่อให้มีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยมิต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดินได้

สำหรับประเด็นปัญหาตามข้อหาหรือของกรรมที่ดินนั้น สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. กรณี สกพอ. และจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภออุทัยฯ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๘๔ฯ ได้สิ้นผลใช้บังคับไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ เจ้าหน้าที่จึงไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๑) เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันได้ หากเจ้าหน้าที่ประสงค์จะนำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ภายในแนวเขตเวนคืนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการถอนสภาพตามมาตรา ๘ (๑)^๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และหากจำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นเป็นการเร่งด่วน ก็อาจดำเนินการขอใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นตามมาตรา ๙^๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ไปพลางก่อนได้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะมีอำนาจครอบครองและใช้ที่ดินนั้นได้เพราะมีกฎหมายอื่นให้อำนาจไว้แล้ว

๒. กรณีจังหวัดนครราชสีมา แม้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน เพื่อสร้างทางหลวงพิเศษหมายเลข ๖ฯ พ.ศ. ๒๕๕๖ จะสิ้นผลใช้บังคับไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ แต่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณดังกล่าวขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และยังคงมีผลใช้บังคับ

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองอาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ
ดังนั้น โดยผลของมาตรา ๖๕^๔ การดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๗^๕ (๑) จึงสามารถทำได้

๓. กรณีจังหวัดชุมพร เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน
ในท้องที่ตำบลบ้านนา ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ การดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๑) จึงสามารถทำได้
เช่นเดียวกับกรณีของจังหวัดนครราชสีมาตาม ๒.

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๕

^๔โปรดดูเจียงวรรดที่ ๓, ข้างต้น
^๕โปรดดูเจียงวรรดที่ ๑, ข้างต้น